УДК 342.9:341.1:336.7-021.131
DOI https://doi.org/10.32999/ksu2307-8049/2026-4-13

МЕХАНІЗМ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ У СФЕРІ РЕГУЛЮВАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР

Мохнєв Сергій Сергійович,
аспірант кафедри фінансового права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
serhii.mokhniev@knu.ua
https://orcid.org/0009-0007-7916-9755

Метою *статті є дослідження механізму імплементації міжнародних стандартів у сфері регулювання віртуальних активів, з'ясування його адміністративно-правової природи, характерних ознак та особливостей функціонування в умовах технологічної динаміки цифрового фінансового середовища.*

Методи. *Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові та спеціально-юридичні методи пізнання. Формально-юридичний метод застосовано для аналізу нормативного змісту стандартів FATF, рекомендацій FSB та Регламенту Європейського Союзу про ринки криптоактивів (MiCA), Закону України «Про віртуальні активи» та законопроєкту № 10225-д щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні. Порівняльно-правовий метод використано для зіставлення доктринальних підходів до розуміння категорії «імплементація» у працях вітчизняних дослідників. За допомогою системно-структурного методу виокремлено й систематизовано визначальні ознаки механізму імплементації міжнародних стандартів у сфері віртуальних активів. Методи аналізу, синтезу та узагальнення застосовано для формулювання цілісної адміністративно-правової характеристики досліджуваного механізму та підсумкових висновків.*

Результати. *Обґрунтовано, що імплементація міжнародних стандартів у сфері регулювання віртуальних активів не зводиться до нормативного закріплення міжнародних приписів у національному законодавстві, а передбачає формування комплексної адміністративно-правової системи, яка охоплює нормотворчі, інституційні, процедурні, наглядові та контрольні елементи. Визначено основні ознаки механізму імплементації міжнародних стандартів у сфері віртуальних активів, до яких віднесено системність, багаторівневість, публічно-владний характер, спрямованість на забезпечення виконання стандартів, поєднання нормотворення й нагляду, ризик-орієнтованість та адаптивність до технологічних змін. Доведено, що реалізація міжнародних стандартів у цій сфері здійснюється через комплексне поєднання нормативних приписів, діяльності суб'єктів публічної адміністрації, адміністративних процедур, наглядових інструментів і механізмів контролю. Особливу увагу приділено впливу стандартів FATF, рекомендацій FSB, а також положень Регламенту MiCA як акта права ЄС на формування сучасної моделі адміністративно-правового регулювання ринку віртуальних активів.*

Висновки. *Механізм імплементації міжнародних стандартів у сфері регулювання віртуальних активів має розглядатися як цілісна адміністративно-правова система з багаторівневою та ризик-орієнтованою структурою. Ефективність його функціонування безпосередньо залежить від здатності національної системи регулювання забезпечувати ризик-орієнтоване, підзвітне та адаптивне адміністрування ринку віртуальних активів в умовах постійної технологічної трансформації цифрового фінансового середовища та розвитку децентралізованих фінансових технологій.*

Ключові слова: *віртуальні активи; імплементація міжнародних стандартів; адміністративно-правове регулювання; ризик-орієнтований підхід; нагляд; контроль.*

THE MECHANISM FOR IMPLEMENTING INTERNATIONAL STANDARDS IN THE REGULATION OF VIRTUAL ASSETS: AN ADMINISTRATIVE-LEGAL PERSPECTIVE

Mokhniev Serhii Serhiiovych,
Postgraduate Student at the Department of Financial Law
Taras Shevchenko National University of Kyiv
serhii.mokhniev@knu.ua
https://orcid.org/0009-0007-7916-9755

The purpose of the article *is to examine the mechanism for implementing international standards in the regulation of virtual assets, clarifying its administrative-legal nature, characteristic features, and functioning amid the technological dynamics of the digital financial environment.*

Methods. *The methodological basis combines general scientific and special legal methods. The formal-legal method is used to analyse the normative content of the FATF and FSB standards and the EU Markets in Crypto-*

© Мохнєв С. С., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Assets Regulation (MiCA), the Law of Ukraine On Virtual Assets, and Draft Law No. 10225-d on regulating the circulation of virtual assets in Ukraine. The comparative-legal method is applied to compare doctrinal approaches to the category of implementation in domestic legal scholarship. The systemic-structural method identifies and systematises the defining features of the mechanism. Analysis, synthesis, and generalisation are used to formulate an integral characterisation of the mechanism and the resulting conclusions.

***Results**. It is argued that implementation of international standards in the regulation of virtual assets is not limited to codifying international provisions in national legislation, but involves forming a comprehensive administrative-legal system encompassing regulatory, institutional, procedural, supervisory, and control elements. The key characteristics of the mechanism are identified, including systematicity, a multi-level approach, a public-authority nature, a focus on ensuring compliance, a combination of rule-making and supervision, a risk-based approach, and adaptability to technological change. Implementation is shown to occur through a comprehensive combination of regulatory provisions, the activities of public administration entities, administrative procedures, supervisory tools, and control mechanisms, with particular attention to the influence of the FATF standards and FSB recommendations, as well as MiCA as an act of EU law, on the modern model of administrative-legal regulation.*

***Conclusions**. The mechanism for implementing international standards in the regulation of virtual assets should be regarded as an integral administrative-legal system with a multi-level, risk-based structure. Its effectiveness depends directly on the ability of the national regulatory system to ensure risk-based, accountable, and adaptive administration of the virtual asset market amid continuous technological transformation and the development of decentralised finance.*

***Keywords:** virtual assets; implementation of international standards; administrative and legal regulation; risk-based approach; supervision; control.*

Вступ. Стрімкий розвиток ринку віртуальних активів та інтеграція цифрових фінансових інструментів у глобальну економіку зумовлюють необхідність формування ефективних механізмів їх правового регулювання. У сучасних умовах міжнародні організації та наднаціональні інституції формують комплекс стандартів, спрямованих на забезпечення прозорості ринку віртуальних активів, протидію фінансовим злочинам, захист прав споживачів та забезпечення фінансової стабільності. Водночас ефективність таких стандартів значною мірою залежить від належного механізму їх імплементації у національні правові системи.

Особливої актуальності це питання набуває для України в умовах адаптації національного законодавства до європейських та міжнародних підходів регулювання ринку віртуальних активів. У зв'язку з цим виникає необхідність дослідження механізму імплементації міжнародних стандартів саме як цілісної адміністративно-правової системи, що поєднує нормативні, інституційні, процедурні, наглядові та контрольні елементи, а також забезпечує ризик-орієнтоване й адаптивне реагування на технологічну динаміку відповідної сфери.

Новизна дослідження полягає в тому, що механізм імплементації міжнародних стандартів у сфері регулювання віртуальних активів уперше розглядається крізь призму адміністративно-правового підходу як цілісна система, що поєднує нормотворчі, інституційні, процедурні, наглядові та контрольні елементи, з виокремленням її визначальних ознак.

Метою статті є дослідження механізму імплементації міжнародних стандартів у сфері регулювання віртуальних активів, визначення його адміністративно-правової природи, характерних ознак та особливостей функціонування у національній системі правового регулювання. Досягнення поставленої мети зумовило потребу у вирішенні таких завдань: розкрити доктринальні підходи до розуміння категорії «імплементація» та механізму її здійснення; виокремити й охарактеризувати визначальні ознаки механізму імплементації міжнародних стандартів у сфері віртуальних активів; з'ясувати вплив стандартів FATF, рекомендацій FSB та Регламенту MiCA на формування національної моделі адміністративно-правового регулювання; сформулювати узагальнюючі висновки щодо адміністративно-правової природи досліджуваного механізму.

Методологічну основу дослідження становлять формально-юридичний, порівняльно-правовий та системно-структурний методи, а також методи аналізу, синтезу й узагальнення. Логіка викладу матеріалу побудована за принципом «від загального до особливого»: спочатку розглянуто доктринальні підходи до розуміння механізму імплементації міжнародних норм, після чого послідовно охарактеризовано визначальні ознаки цього механізму у сфері віртуальних активів – від системності й багаторівневості до ризик-орієнтованості та адаптивності до технологічних змін.

Окремі аспекти імплементації міжнародних стандартів у національну правову систему досліджувалися у працях С.В. Войченка, В.М. Лисика, Ю.Л. Медведєва, В.П. Пилипенка, В.В. Філатова тощо. У межах цих досліджень розкрито загальнотеоретичні підходи до розуміння імплементації міжнародно-правових норм, визначено її організаційно-правову природу, а також охарактеризовано механізм імплементації як сукупність правових, інституційних і процедурних засобів забезпечення реалізації міжнародних приписів у внутрішньодержавній системі. Водночас у науковій літературі питання імплементації міжнародних стандартів саме у сфері регулювання віртуальних активів ще не отримало достатнього комплексного висвітлення в адміністративно-правовому вимірі. Недостатньо дослідженими залишаються ознаки такого механізму, його структура, а також вплив стандартів Групи

з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF), рекомендацій Ради з фінансової стабільності (FSB) та положень Регламенту Європейського Союзу про ринки криптоактивів (MiCA) на формування національної моделі адміністративно-правового регулювання ринку віртуальних активів.

Національне нормативне середовище України перебуває на етапі формування. Закон України «Про віртуальні активи» № 2074-IX визначив базові поняття, засади державного регулювання та коло постачальників послуг, однак набрання ним чинності пов'язано з прийняттям змін до податкового законодавства (Закон України «Про віртуальні активи», 2022). Подальший розвиток регулювання відображено у проєкті Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні» № 10225-д, прийнятому Верховною Радою України за основу, який передбачає деталізацію допуску постачальників послуг на ринок, вимог до їх діяльності, державного нагляду, захисту клієнтів та оподаткування операцій із віртуальними активами (Проєкт Закону України № 10225-д, 2025). З урахуванням стандартів FATF, рекомендацій FSB та регуляторної моделі MiCA адаптації потребують насамперед процедури авторизації учасників ринку, розмежування компетенції регуляторних органів, ризик-орієнтований нагляд, захист і відокремлення активів клієнтів, розкриття інформації, запобігання ринковим зловживанням та виконання вимог фінансового моніторингу. Отже, для України імплементація міжнародних стандартів і рекомендацій та наближення законодавства до права ЄС передбачають не лише прийняття рамкового закону, а й узгоджене оновлення податкового, фінансового та адміністративно-процедурного регулювання.

1. Доктринальні підходи до розуміння імплементації

У сфері регулювання віртуальних активів ключового значення набуває не лише визначення змісту міжнародних стандартів, а й з'ясування механізму їх імплементації у національну правову систему. Особливої актуальності це питання набуває з огляду на те, що міжнародні стандарти та акти права ЄС у сфері віртуальних активів стосуються не лише формального визначення правового статусу віртуальних активів і постачальників відповідних послуг, а й формування ефективних процедур допуску до ринку, нагляду, фінансового моніторингу, контролю, звітності та застосування заходів впливу.

При цьому міжнародні стандарти та право ЄС мають різну юридичну природу. Стандарти FATF і високорівневі рекомендації FSB не є актами, безпосередньо застосовуваними у національній правовій системі, а потребують нормативного та інституційного втілення державами з урахуванням особливостей їх правових систем. Натомість MiCA є регламентом ЄС, обов'язковим у повному обсязі та безпосередньо застосовуваним у державах-членах ЄС. Для України положення MiCA не мають прямої дії, однак виступають орієнтиром наближення національного законодавства до права ЄС, тоді як щодо FATF і FSB коректно вести мову про імплементацію міжнародних стандартів і рекомендацій у національне регулювання (FATF, 2019; FSB, 2023; MiCA, 2023).

У науковій літературі механізм імплементації розглядається не лише як спосіб нормативного закріплення міжнародних приписів, а як організаційно-правова форма забезпечення їх практичної реалізації. Зокрема, С.В. Войченко, розкриваючи зміст поняття «імплементація», зазначає, що у широкому сенсі вона є спільною організаційно-правовою діяльністю держав і міжнародних організацій, спрямованою на здійснення цілей міжнародно-правових норм на міжнародному рівні, а у вужчому значенні імплементація постає як цілісний механізм здійснення міжнародного права за допомогою засобів національного права (Войченко, 2009: 364). У такому підході принциповим є те, що механізм імплементації охоплює не лише нормотворчі рішення, а й організаційні форми забезпечення виконання міжнародних приписів. Розвиваючи цей підхід, В.П. Пилипенко розглядає механізм імплементації як сукупність організаційно-правових засобів, у межах яких забезпечується втілення приписів міжнародно-правових норм, причому специфіка такого механізму зумовлюється особливостями суспільних відносин, що становлять предмет відповідного правового регулювання (Пилипенко, 2021: 329–330). Близькою є і позиція В.М. Лисика, який підкреслює, що імплементація охоплює різні сфери діяльності – від прийняття законодавчих заходів до практичних питань застосування, а механізм імплементації має особливості, зумовлені як правовими, так і соціальними чинниками, що впливають на ефективність правового регулювання (Лисик, 2010: 276). Додатково варто врахувати позицію В.В. Філатова, який пов'язує механізм імплементації міжнародних норм із комплексом спеціальних заходів, засобів і способів юридичного характеру, спрямованих на забезпечення реалізації міжнародних норм у внутрішньодержавній правовій системі (Філатов, 2013: 394). Такий підхід додатково підтверджує, що механізм імплементації має системний характер і не зводиться до прийняття окремого нормативного акта.

Отже, у доктрині механізм імплементації розглядається як комплексна організаційно-правова конструкція, що поєднує нормотворчі, інституційні та процедурні засоби забезпечення реалізації міжнародних стандартів.

З огляду на комплексний характер механізму імплементації міжнародних стандартів у сфері віртуальних активів, його сутність доцільно розкривати через визначальні ознаки, які дають змогу розглядати його як адміністративно-правову систему та окреслити особливості його функціонування

у правозастосуванні. До таких ознак, на нашу думку, належать: 1) системність; 2) багаторівневість; 3) публічно-владний характер; 4) спрямованість на забезпечення виконання стандартів; 5) поєднання нормотворення і нагляду; 6) ризик-орієнтованість; 7) адаптивність до технологічних змін. Виділення цих ознак дає підстави розглядати механізм імплементації міжнародних стандартів як цілісну адміністративно-правову систему, у межах якої положення міжнародних стандартів набувають нормативного відображення у національному правовому регулюванні, реалізуються через діяльність уповноважених суб'єктів публічної адміністрації та забезпечуються засобами нагляду і контролю. Послідовний аналіз наведених ознак дає змогу конкретизувати внутрішню будову цього механізму та особливості його реалізації у сфері віртуальних активів.

2. Ознаки механізму імплементації міжнародних стандартів у сфері віртуальних активів

По-перше, системність механізму імплементації у сфері віртуальних активів зумовлена передусім структурою самих міжнародних стандартів фінансового регулювання, які встановлюють взаємопов'язані вимоги до ідентифікації клієнтів, управління ризиками (у тому числі у сфері протидії фінансовим злочинам), організації внутрішнього контролю, моніторингу операцій і належної звітності. Виконання кожної з таких вимог функціонально передбачає наявність інших елементів (наприклад, моніторинг без належної ідентифікації клієнта та оцінювання ризиків втрачає ефективність; внутрішній контроль без звітності не забезпечує підзвітності; управління ризиками без процедур моніторингу не є операційно здійсненним), що виключає їх автономну реалізацію та обумовлює потребу у комплексному механізмі забезпечення дотримання вимог.

По-друге, багаторівневість. Багаторівневий характер механізму імплементації зумовлений тим, що реалізація міжнародних стандартів у сфері віртуальних активів не обмежується лише їх нормативним закріпленням, а передбачає також інституційне забезпечення, процедурну реалізацію та контроль за дотриманням встановлених вимог. У зв'язку з цим імплементація стандартів функціонує як взаємопов'язана система, що охоплює правовий, інституційний, процедурний і контрольний рівні, кожен з яких забезпечує окремий аспект їх втілення у національному регулюванні. У доктрині такий підхід також знаходить підтвердження. Так, Ю.Л. Медведєв зазначає, що механізм імплементації має два рівні – міжнародний і національний, причому саме через національний рівень реалізується переважна більшість міжнародно-правових норм (Медведєв, 2014: 133). Це дає підстави розглядати багаторівневість як одну з визначальних ознак механізму імплементації міжнародних стандартів у сфері віртуальних активів. Такий підхід узгоджується зі змістом міжнародних стандартів фінансового регулювання. Зокрема, у рекомендаціях щодо регулювання, нагляду та наглядового контролю за діяльністю і ринками криптоактивів, ухвалених Радою з фінансової стабільності (далі – FSB), підкреслюється необхідність застосування комплексного та ефективного регулювання, нагляду та наглядового контролю щодо діяльності та ринків криптоактивів, що передбачає наявність відповідних повноважень, процедур і інструментів їх реалізації (FSB, 2023: 4–5).

Водночас окремо підкреслюється процедурно-контрольний вимір імплементації стандартів, зокрема необхідність створення систем і процесів збору, зберігання, захисту та своєчасного подання даних, а також забезпечення доступу регуляторних органів до відповідної інформації з метою здійснення регулювання, нагляду та контролю (FATF, 2019).

Таким чином, багаторівневість механізму імплементації проявляється в тому, що виконання міжнародних стандартів потребує не одного юридичного засобу, а узгодженого функціонування кількох взаємопов'язаних рівнів – нормативного, інституційного, процедурного та контрольного. Лише їх поєднання забезпечує перехід від формального закріплення міжнародного стандарту до його фактичної дії у правозастосуванні.

По-третє, публічно-владний характер механізму імплементації міжнародних стандартів у сфері віртуальних активів. Він проявляється у тому, що забезпечення виконання міжнародних стандартів покладається на компетентні органи публічної влади, наділені спеціальними повноваженнями щодо проведення розслідування відносно учасників ринку. Так, стаття 94 Регламенту Європейського Союзу про ринки криптоактивів (далі – MiCA) встановлює мінімальний перелік повноважень компетентних органів, включаючи право вимагати інформацію та документи, отримувати доступ до даних, здійснювати перевірки, проводити розслідування та застосовувати наглядові заходи (MiCA, 2023: ст. 94). Отже, як імплементація міжнародних стандартів, так і наближення національного законодавства до регуляторної моделі MiCA здійснюються через механізми публічного адміністрування та забезпечуються владними інструментами державного нагляду і контролю.

По-четверте, спрямованість на забезпечення виконання стандартів. Механізм імплементації міжнародних стандартів у сфері віртуальних активів зорієнтований не на формальне перенесення міжнародних приписів у національні нормативні акти, а на забезпечення їх фактичного виконання та досягнення регуляторного результату у вигляді ефективного управління ризиками, захисту прав споживачів фінансових послуг та підзвітності учасників ринку. Така функціональна спрямованість прямо випливає з міжнародних стандартів. Зокрема, FSB наголошує на необхідності застосування дієвого регулювання, нагляду та наглядового контролю щодо криптоактивів як передумови досягнення цілей регулювання

ISSN: 2307-8049 (Print)
ISSN: 2663-2799 (Online)

(FSB, 2023: 3). Аналогічний підхід застосовується у сфері протидії фінансовим злочинам, передусім у площині запобігання та протидії відмиванню коштів і фінансуванню тероризму. FATF, встановлюючи вимоги щодо постачальників послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів (VASP), передбачає необхідність не лише визначення відповідних обов'язків, але й забезпечення їх ефективного виконання під наглядом компетентних органів, включаючи механізми ліцензування або реєстрації, наглядового моніторингу та застосування заходів впливу (FATF, 2019: 55–56).

По-п'яте, поєднання нормотворення й нагляду. Механізм імплементації міжнародних стандартів у сфері віртуальних активів характеризується органічним поєднанням нормотворчої та наглядової (контрольної) діяльності, оскільки встановлення правил саме по собі не забезпечує їх реалізації без інституційної спроможності держави перевіряти їх дотримання та застосовувати заходи впливу. Це, зокрема, підтверджується положеннями MiCA, який одночасно визначає вимоги до учасників ринку криптоактивів та встановлює повноваження компетентних органів щодо здійснення нагляду і розслідування (MiCA, 2023: ст. 94). Аналогічно, стандарти FATF передбачають, що VASP повинні підлягати регулюванню, ліцензуванню або реєстрації та ефективному нагляду, включаючи можливість проведення перевірок і застосування санкцій (FATF, 2019: 4, 7). Отже, як імплементація міжнародних стандартів, так і реалізація регуляторної моделі MiCA спираються на поєднання нормотворчих і наглядових механізмів, що забезпечують фактичне виконання встановлених вимог.

По-шосте, ризик-орієнтованість. Механізм імплементації міжнародних стандартів у сфері віртуальних активів має ризик-орієнтований характер, оскільки самі міжнародні стандарти побудовані за логікою диференціації регуляторних заходів залежно від характеру та рівня ризиків. Так, FATF прямо визначає, що застосування ризик-орієнтованого підходу є центральним елементом ефективної імплементації міжнародних стандартів, відповідно до якого держави зобов'язані забезпечити ризик-орієнтовану організацію регулювання та нагляду, а VASP – впроваджувати внутрішні процедури ідентифікації, оцінювання та мінімізації ризиків (FATF, 2019: 15–16, 55–56). Водночас органи нагляду повинні здійснювати ризик-орієнтований нагляд і застосовувати пропорційні заходи впливу залежно від рівня ризику. Отже, ризик-орієнтованість визначає як зміст вимог до учасників ринку, так і інтенсивність наглядових дій та пропорційність регуляторного втручання.

По-сьоме, адаптивність до технологічних змін. Механізм імплементації міжнародних стандартів у сфері віртуальних активів має адаптивний характер, що обумовлено динамічністю самого об'єкта регулювання. Розвиток технологій розподіленого реєстру, поява нових моделей випуску та обігу криптоактивів, розширення спектра послуг (зокрема кастодіальних і некастодіальних рішень, децентралізованих платформ, нових форм токенізації) зумовлюють постійну зміну профілю ризиків і потребують оновлення регуляторних підходів.

Необхідність такої адаптивності прямо випливає з міжнародних стандартів. Зокрема, FATF наголошує, що ризик-орієнтований підхід передбачає постійне оцінювання ризиків і відповідне коригування регуляторних і наглядових заходів з урахуванням змін у VASP (FATF, 2019: 6). Аналогічно, FSB підкреслює необхідність забезпечення регуляторних, наглядових і контрольних механізмів, здатних своєчасно реагувати на зміни на ринку криптоактивів і забезпечувати ефективний контроль за новими формами діяльності (FSB, 2023: 5).

Це, своєю чергою, означає, що механізм імплементації міжнародних стандартів у сфері віртуальних активів не може розглядатися як одноразовий акт прийняття нормативних приписів, а передбачає постійне оновлення підзаконних регуляторних актів, наглядових практик, методик оцінювання ризиків і процедур забезпечення дотримання вимог, що дозволяє підтримувати ефективність регулювання в умовах технологічної еволюції.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави зробити висновок, що механізм імплементації міжнародних стандартів у сфері регулювання віртуальних активів має розглядатися як цілісна адміністративно-правова система, що поєднує взаємопов'язані нормативні приписи, інституційні повноваження і адміністративні процедури, яка має багаторівневу та ризик-орієнтовану структуру, охоплює нормотворчу, наглядову та контрольну складові та спрямована на забезпечення фактичного впровадження міжнародних стандартів у національну правову систему з урахуванням технологічної динаміки сфери віртуальних активів. Саме сукупність зазначених ознак дозволяє розглядати механізм імплементації міжнародних стандартів у сфері віртуальних активів як самостійну адміністративно-правову систему.

Доведено, що стандарти FATF і рекомендації FSB, з одного боку, та нормативно обов'язковий для держав-членів ЄС Регламент MiCA, з іншого, мають різну юридичну природу, однак узгоджено орієнтовані на створення ефективних механізмів регулювання, нагляду, контролю, управління ризиками, звітності та забезпечення підзвітності учасників ринку. Для України пріоритетними напрямами адаптації є імплементація міжнародних стандартів FATF і рекомендацій FSB та наближення національного законодавства до регуляторної моделі MiCA шляхом запровадження узгоджених процедур авторизації учасників ринку, визначення компетенції регуляторів, забезпечення ризик-орієнтованого нагляду, захисту активів клієнтів, прозорості ринку та належного фінансового моніторингу. Це обумовлює необхідність подальшого вдосконалення національного адміністративно-правового механізму регулювання віртуальних активів з урахуванням міжнародних

стандартів, ризик-орієнтованого підходу та технологічної динаміки відповідної сфери. Отримані результати підтверджують досягнення мети та виконання завдань, сформульованих у вступній частині статті, і засвідчують, що виокремлені ознаки – системність, багаторівневість, публічно-владний характер, спрямованість на забезпечення виконання стандартів, поєднання нормотворення й нагляду, ризик-орієнтованість та адаптивність – у сукупності становлять цілісну адміністративно-правову характеристику досліджуваного механізму.

Перспективним напрямом подальших досліджень є аналіз адміністративно-правових засобів практичної імплементації міжнародних стандартів у діяльність національних регуляторних і наглядових органів у сфері віртуальних активів. Окремої уваги потребує дослідження процедур оцінювання ризиків, здійснення нагляду та застосування заходів впливу щодо постачальників послуг у сфері віртуальних активів з урахуванням технологічної динаміки відповідного ринку.

Декларація про використання штучного інтелекту. Під час підготовки статті інструменти штучного інтелекту використовувалися виключно для мовного редагування, перевірки граматики, перекладу або інших допоміжних завдань, без використання згенерованих ними об'єктів як результатів академічної діяльності.

Конфлікт інтересів. Автор повідомляє про відсутність конфлікту інтересів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Войченко С. В. Поняття та форми імплементації в сучасному міжнародному праві. Актуальні проблеми держави і права. 2009. № 46. С. 363–369.

2. Лисик В. М. Становлення та розвиток механізму імплементації норм міжнародного гуманітарного права. Альманах міжнародного права. 2010. № 2. С. 274–283.

3. Медведєв Ю. Л. Імплементація норм міжнародного права в право України: зміст та способи реалізації. Публічне право. 2014. № 1. С. 129–135.

4. Пилипенко В. П. Особливості механізму імплементації норм міжнародного гуманітарного права в національне законодавство. Юридичний науковий журнал. 2021. № 1. С. 329–332. DOI: 10.32782/2524-0374/2021-1/82

5. Філатов В. В. Імплементація міжнародних норм як основний засіб удосконалення національного законодавства. Право і суспільство. 2013. № 6.2. С. 392–395.

6. Financial Action Task Force. Guidance for a Risk-Based Approach to Virtual Assets and Virtual Asset Service Providers. Paris: FATF, 2019. 57 p.

7. Financial Stability Board. High-level Recommendations for the Regulation, Supervision and Oversight of Crypto-Asset Activities and Markets: Final report. Basel: FSB, 2023. 14 p.

8. Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on Markets in Crypto-assets, and amending Regulations (EU) No 1093/2010 and (EU) No 1095/2010 and Directives 2013/36/EU and (EU) 2019/1937. Official Journal of the European Union. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/1114/oj/eng

9. Про віртуальні активи: Закон України від 17 лютого 2022 р. № 2074-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20

10. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні: проєкт Закону України від 24 квітня 2025 р. № 10225-д. URL: https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/56271

REFERENCES:

1. Voichenko, S. V. (2009). Poniattia ta formy implementatsii v suchasnomu mizhnarodnomu pravi [The concept and forms of implementation in contemporary international law]. Aktualni problemy derzhavy i prava – Current Problems of State and Law, 46, 363–369.

2. Lysyk, V. M. (2010). Stanovlennia ta rozvytok mekhanizmu implementatsii norm mizhnarodnoho humanitarnoho prava [Formation and development of the mechanism for implementing norms of international humanitarian law]. Almanakh mizhnarodnoho prava – Almanac of International Law, 2, 274–283.

3. Medvediev, Yu. L. (2014). Implementatsiia norm mizhnarodnoho prava v pravo Ukrainy: zmist ta sposoby realizatsii [Implementation of international law norms into the law of Ukraine: content and methods of implementation]. Publichne pravo – Public Law, 1, 129–135.

4. Pylypenko, V. P. (2021). Osoblyvosti mekhanizmu implementatsii norm mizhnarodnoho humanitarnoho prava v natsionalne zakonodavstvo [Peculiarities of the mechanism for implementing norms of international humanitarian law into national legislation]. Yurydychnyi naukovyi zhurnal – Legal Scientific Journal, 1, 329–332. https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-1/82

5. Filatov, V. V. (2013). Implementatsiia mizhnarodnykh norm yak osnovnyi zasib udoskonalennia natsionalnoho zakonodavstva [Implementation of international norms as the main means of improving national legislation]. Pravo i suspilstvo – Law and Society, 6.2, 392–395.

6. Financial Action Task Force. (2019). Guidance for a risk-based approach to virtual assets and virtual asset service providers. FATF.

7. Financial Stability Board. (2023). High-level recommendations for the regulation, supervision and oversight of crypto-asset activities and markets: Final report. FSB.

8. Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on markets in crypto-assets. (2023). Official Journal of the European Union. https://eur-lex.europa.eu/ /reg/2023/1114/oj/eng

9. Verkhovna Rada of Ukraine. (2022). Pro virtualni eli aktyvy [On virtual assets]: Law of Ukraine No. 2074-IX of 17 February 2022. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20

10. Verkhovna Rada of Ukraine. (2025). Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta deiakykh inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vrehuliuvannia oborotu virtualnykh aktyviv v Ukraini [On amendments to the Tax Code of Ukraine and certain other legislative acts of Ukraine regarding the regulation of virtual asset circulation in Ukraine]: Draft Law of Ukraine No. 10225-d of 24 April 2025. https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/56271

Дата першого надходження статті до видання: 15.09.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 12.10.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 09.11.2026